

Tilläggsbudget för år 2002

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 (yrkandena 4–27) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Konstitutionsutskottet begränsar sig i detta yttrande till förslagspunkt 27 i propositionen, såvitt avser utgiftsområde 1 och de motionsyrkanden som behandlar detta utgiftsområde.

Propositionen

I proposition 2001/02:100 yrkande 27 föreslås att riksdagen godkänner ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag för budgetåret 2002 i enlighet med specifikation i tabell. Enligt tabellen höjs anslagen inom utgiftsområde 1 med sammanlagt 126 600 000 kr.

För anslaget 46:1 *Allmänna val* föreslås en ökning med 55 miljoner kronor till 270 miljoner kronor. Som skäl för detta anges att trots att riksdagen inför 1998 års val anvisade 12 400 000 kr till riksdagspartierna för information till invandrare sjönk valdeltagandet även för kategorin röstberättigade med utländsk medborgarskap. Regeringen anser därför att 30 miljoner kronor bör tillföras ändamålet inför 2002 års val. Finansieringen sker delvis genom att anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* minskas med 3 800 000 kr till 141 400 000 kr. Enligt regeringen innebär detta inte att stödet till de politiska partierna minskar. Mot bakgrund av de strukturförändringar som Posten AB för närvarande genomgår bedömer regeringen vidare att kostnaderna för att bibehålla den höga ambitionsnivån för poströstningen kommer att bli högre än tidigare beräknat. Regeringen anser därför att ytterligare 25 miljoner kronor bör tillföras för detta ändamål.

För anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* föreslår regeringen en ökning med 75 400 000 kr till 5 073 549 000 kr. Regeringen hänvisar till att försvag-

ningen av den svenska kronan mot framför allt US-dollar för utrikesrepresentationen medfört en kursförlust motsvarande den föreslagna ökningen.

Motionerna

Bo Lundgren m.fl. (m) begär i motion 2001/02:Fi42 (yrkande 18 i denna del) att riksdagen såvitt avser anslaget 46:1 *Allmänna val* godkänner ett anslag som är 30 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. Regeringens förslag att tillföra 30 miljoner kronor med avsikten att genom en informationskampanj riktad till invandrare öka valdeltagandet bland utländska medborgare som har rösträtt är enligt motionärerna tveksamt ur flera synvinklar. Till exempel preciserar inte regeringen vad pengarna skall användas till, vilka de skall fördelas till eller vilka som skall genomföra kampanjen. Motionärerna framhåller att det ankommer på de politiska partierna att verka för ett högt valdeltagande och att staten inte skall behöva bidra med pengar till sådan verksamhet. Dessutom är det inte säkert att ökade resurser till informationskampanjer löser problemet med lågt valdeltagande. Trots att drygt 12 miljoner kronor inför 1998 års val fördelades till riksdagspartierna för information till invandrare sjönk valdeltagandet. Mot den bakgrunden bör förslaget om 30 miljoner kronor till en informationskampanj avvisas.

Två motioner vänder sig mot regeringens förslag att anslaget 90:5 *Regeringskansliet* skall ökas med 75 400 000 kr som kompensation för kursförlust. I motion 2001/02:Fi44 (yrkande 1) av Mats Odell m.fl. (kd) begärs att riksdagen avslår förslaget. Enligt motionen borde regeringen under hösten 2001 ha kunnat förutse att kursförlusten skulle bli omfattande. En valutaförlust som uppgår till 75 400 000 kr endast för utrikesrepresentationen 2001 indikerar att en stor andel av Regeringskansliets totala anslag på 3 281 054 000 kr används till utlandsrepresentation. Regeringskansliet har därtill enligt motionen omfattande tillgångar efter anslagssparande som skulle kunna täcka den uppkomna valutaförlusten.

Också i motion 2001/02:Fi38 (yrkande 7 i denna del) av Agne Hansson m.fl. (c) begärs att den av regeringen föreslagna höjningen inte skall genomföras. Motionärerna framhåller att sedan budgetpropositionen för 2002 presenterades hösten 2001 har kronan stärkts såväl gentemot euron som mot det handelsviktade TCW-indexet. I slutet av september 2001 låg TCW-index på ca 146. Sedan dess har kronan stärkts och TCW-index låg i april 2002 på ca 133. Mot den bakgrunden är det enligt motionärerna anmärkningsvärt att regeringen går till riksdagen för att begära extraanslag till Regeringskansliet för vad som närmast måste betraktas som en felbudgetering. Mot bakgrund av att Regeringskansliet expanderat kraftigt de senaste åren och inte gjort någon neddragning av verksamheten efter arbetet med ordförandeskapet i EU är det enligt motionen rimligt att utrikesförvaltningens kursförlust klaras inom den ram som tilldelats i budgetpropositionen för 2002.

Bakgrund

Anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. finansierar Regeringskansliets förvaltningskostnader, kommittéväsendet, andra utredningar m.m. Anslaget fördelas mellan Statsrådsberedningen (statsministerns kansli), de tio departementen, Regeringskansliets förvaltningsavdelning och gemensamma ändamål (hyror m.m.). I statsbudgeten för 2002 har anvisats 4 998 149 000 kr på anslaget. Anslaget finansierar från och med den 1 januari 2002 även förvaltningskostnaderna för Utrikesdepartementet och de 104 utlandsmyndigheterna (2001-07-01) samt de drygt 400 honorärkonsulaten. Anslaget för 2001 var för Regeringskansliet m.m. utom utrikesförvaltningen 3 281 054 000 kr och för utrikesförvaltningen 1 858 893 000 kr.

Genom tilläggsbudget hösten 2001 hade anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen m.m. tillförts 31 425 000 kr. Försvagningen av den svenska kronan framför allt mot US-dollar hade enligt regeringen medfört en valutakursförlust uppgående till 38 miljoner kronor, och ökningen hänförde sig till detta sedan hänsyn tagits till en justering till utrikesförvaltningens nackdel på grund av premier för avtalsförsäkringar. Vid utgången av år 2001 fanns ett anslagssparande på 139 240 000 kr på anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. och 4 836 000 kr på anslaget 5:1 Utrikesförvaltningen, vilket enligt uppgift från Regeringskansliet i huvudsak hänförs sig till retroaktiva lönekostnader m.m., uppskjutna investeringar, kapitalkostnader och fakturor för utgifter från föregående år.

TCW-index (Total Competitiveness Weights), som är ett sätt att mäta kronans värde mot en korg av andra valutor, har den 19 november 1992 som startdatum, då index var lika med 100. TCW bygger på genomsnittliga aggregerade flöden av bearbetade varor för 21 länder. Vikterna tar hänsyn till såväl export, import-, som ”tredje lands-effekter”. Under september 2001 varierade TCW mellan 139 och 146 och den 14 maj 2002 var TCW 136,5. US-dollararnas värde har under samma period sjunkit från 10,60 till 10,26 SEK och euron från 9,67 till 9,30 SEK.

Konstitutionsutskottets ställningstagande

Det är enligt konstitutionsutskottets mening angeläget att valdeltagandet även bland personer med utländskt medborgarskap ökar. Trots att riksdagen inför 1998 års val anvisade 12,4 miljoner kronor för riksdagspartiernas information till invandrare sjönk valdeltagandet också i denna grupp. Konstitutionsutskottet delar mot denna bakgrund regeringens bedömning att ett högre belopp bör tillföras inför 2002 för ändamålet att öka valdeltagandet bland röstberättigade med utländskt medborgarskap och att finansieringen delvis bör ske genom att anslaget 90:6 Stöd till politiska partier minskas med 3,8 miljoner kronor. Konstitutionsutskottet tillstyrker mot denna bakgrund och med hänsyn till att 25 miljoner kronor bör tillföras för att bibehålla den höga ambitionsnivån för poströstningen att anslaget 46:1 *Allmänna val* sammantaget ökas med 55

miljoner kronor. Motion Fi42 (m) yrkande 18 i denna del avstyrks följaktligen.

När det gäller anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* gör konstitutionsutskottet inte någon annan bedömning än regeringen. Försvagningen av den svenska kronan har medfört ett behov av att tillföra anslaget 75,4 miljoner kronor. Konstitutionsutskottet tillstyrker regeringens förslag att anslaget skall ökas med detta belopp. Motionerna Fi44 (kd) yrkande 1 och Fi38 (c) yrkande 7 i denna del avstyrks följaktligen.

Stockholm den 16 maj 2002

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Mats Berglind (s), Lars Hjertén (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c) och Helena Bargholtz (fp).

Avvikande meningar

1. Anslaget 46:1 Allmänna val

Per Unckel (m), Inger René (m), Lars Hjertén (m) och Nils Fredrik Aurelius (m) anför:

Ur flera synvinklar är förslaget om en ökning med 30 miljoner kronor i syfte att genom en informationskampanj öka valdeltagandet bland personer med utländskt medborgarskap tveksamt. Dels gäller det att regeringen inte preciserat vad pengarna skall användas till, vilka de skall fördelas till eller vilka som skall genomföra informationskampanjen. Dels är förslaget tveksamt mot bakgrund av att det ankommer på de politiska partierna att verka för ett högt valdeltagande, vilket innebär att staten inte skall behöva bidra med pengar till en sådan verksamhet. Till detta kommer att det mot bakgrund av erfarenheterna från valet 1998 kan ifrågasättas om ökade resurser till informationskampanjer löser problemet med lågt valdeltagande. Valdeltagandet bland röstberättigade med svenskt medborgarskap sjönk nämligen trots att riksdagen anvisade drygt 12 miljoner kronor som regeringen fördelade till riksdagspartierna för information till invandrare. Regeringens förslag om 30 miljoner kronor till en informationskampanj bör, som yrkas i motion Fi42 yrkande 18 i denna del (m), avslås.

2. Anslaget 90:5 Regeringskansliet

Ingvar Svensson (kd), Björn von der Esch (kd) och Åsa Torstensson (c) anför:

Det finns starka skäl att ifrågasätta den begärda anslagsökningen för kursförluster inom utrikesrepresentationen. Regeringen borde under hösten 2001 ha förutsett vilka kursförluster som skulle uppkomma under 2001. Till detta kommer att kronan sedan budgetpropositionen presenterades hösten 2001 har stärkts gentemot såväl euron som det handelsviktade TCW-indexet. Mot bakgrund av att Regeringskansliet expanderat kraftigt de senaste åren och någon neddragning av verksamheten inte skett efter EU-ordförandeskapet samt med hänsyn till anslagssparandet borde kursförlusten kunna rymmas inom det anslag som tilldelades med anledning av budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1). Regeringens förslag om en ökning av anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. med 75,4 miljoner kronor bör följaktligen med bifall till motionerna Fi44 yrkande 1 (kd) och Fi38 yrkande 7 i denna del (c) avslås.